

藏漢大辭典

下

平
和
PDG

བོད་སྐད་ཆོས་མཛོད་ཆེན་མོ།
藏漢大辭典

卷一

藏
漢
大
辭
典

PDG

印翻勿請・有所權版

藏漢大辭典(下)

發行人 蔡榮婷

出版者 文殊出版社

北市八德路三段一十七號五樓之一

（〇二二七六九〇三）

郵發帳號：一〇九七九七六一七 文殊出版社

門市部 文殊佛教文化中心

本部：北市羅斯福路三段三五號六樓之四

（〇二二五一一四三八）

東區行教部：北市八德路三段一十七號五樓

（〇二二七六九〇三）

（〇二二七六九〇二八）

全套定價：三〇〇〇元

行政院新聞局版台業字第三六四三號

中華民國七十八年十月初版

（若有倒裝、缺頁或污損，請寄回更換。）

新學書局
PDG

ཇ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅུ་དགུ་པ་འདི་དེ་རྩ་
 ༡༩ན་ཚལ་ལ་སྟེ་གནས་ཀན་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
 དབུས། ནང་གི་ཚལ་བ་ཀན་ལྟེ་གཉིས་པ་དང་།
 བྱེད་ཚལ་བ་སྟེ་གུང་སྟེ་ལྟེ་། མིང་གཞི་མ་
 ཡིག་ཅིག་ 藏文第十九字母。此字母發音情形：傳
 統說其靜發音位爲腭，動發音位爲舌中，口內
 動態爲腭舌全阻，口外動態爲不送氣濁音。今
 前藏讀作舌尖前不送氣清塞擦音，相當於漢語
 拼音字母 z，國際音標 ts。低升調。藏文的輔音
 字母不加元音符號時都含有元音 a，所以這個字
 母的讀音相當於漢拼的 za。弱音語基字母之一。

ཇ་གད། ག་ཕུད་དམ་ཆང་ཕུད་སྟགས་མཚད་བྱེད་
 ཀྱི་རྩམ། 祭品。如頭份肉，頭碗酒等。

ཇ་ཏ་རི། ཏྲ་གར་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ་བའི་
 སྟབ་དཔོན་ཞིག་ 祇達黎。譯言勝敵。古印度中
 觀派一論師名。

ཇ་ཏྲགས། ཇ་དང་མི་ནོར་བའི་ཏྲགས་ཀྱི་རྩམ་ལག
 ཇ་字母上的“པ”部分，用以和རྩམ་字母相區別。

ཇ་ཐའི། (སྟག) ཇ་སྟག་དང་ཐའི་ཇི་ཞེ་གནས་
 ཀྱི་བཟུས་མིང་། 札台。清代札薩克與台吉二種
 官名的合稱。

ཇ་བྲག་ (1)བྲེལ་འཆབ། 緊急，忙迫，激烈：
 དམག་འཁྲུག་ཇ་བྲག་ཅན། 激烈的戰爭。ཇ་བྲག་
 གི་ཚགས་འདུ། 緊急會議。(2)དོ་གལ། 重要，

嚴重，緊要：ལས་ཀྱི་རྩམ་ཇ་བྲག་ཅི་བ། 重要事情。
 ཇ་བྲག་པོའི་དུས་སྟབས། 緊要關頭。

ཇ་འབྲུ། ཡི་གེ་རྩམ་ཏྲག་སྟེ་རྩམ་ལག་ ཇ་字頭上的
 “པ”部分名。

ཇ་བ། ཇ་ནས་བ་བར་ས་སར་བཟུ་བའི་ཡིགས་སྟུར་
 གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ། ཇ་བ་字攝。梵文自རྩམ་至
 བ་所攝五濁聲含氣字，即རྩམ་ཏྲ་དྲ་ག་བ་五字。

ཇ་ཐ་ཤིང་། (ཕལ) མཛ་མ་ཤིང་སྟེ། ཤིང་སྟན་
 གྱི་རིགས་ཤིག་ རྩམ་གདུས་པའི་ཁྲ་བ་ཚས་བྱས་
 ཚག་པ། 蘇木。豆科木本植物名。可入藥。煎
 汁可作染料。

ཇ་ཉི་ར། སྟེ་ཞིག་ 順筋鼠，串林草。桔梗科植
 物名，可入藥。

ཇ་ཡ། (ཞིགས་) ཏྲུལ་བ། 勝利。

ཇ་ཡུའ། (ཞིགས་) ཏྲུལ་བར་གྱུར་ཅིག་ 祝願勝利。
 古典藏文舊籍卷終習用之吉利詞。

ཇ་རག་ (1)མཚད་རྩམ་བྱ་མ་བྱམ། 供品用長嘴瓶。
 (2)དངུལ་གྱི་དམ་བེ་བྱེ་བྱག་པ་ཞིག་ 一種銀瓶。
 (3)རྩམ་ཏྲུང་ཏྲུང་། 小陶瓶。

ཇ་རེ་རེ་རེ། བྱ་སྟེད་དང་ཆས་དངོས་སྟེ་གས་ཟང་
 ཟིང་གི་ཚལ། 零碎，凌亂，雜亂不整齊狀：རྩམ་
 རེ་རེ་རེའི་ལས་ཀྱི་སྟབ་མི་གཙང་། 零零碎碎的
 事務沒完沒了。ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱད་རྩམ་རེ་རེ་རེ།

零星的日用品。

ཇ་ལག ཇ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཇ་ལག། ཇ་
字母上的“ཇ”部分，用以和ཇ་字母相區別。

ཇ་ལང་། (1)སྤྱད་པ་ཅིང་པ། 魯莽，粗暴：ཇ་
ལང་གི་སྤྱད་ལམ། 魯莽的行爲。(2)ངན་གོམས།
惡習。不好的習慣：བག་མེད་ཇ་ལང་དུ་གྱོར་བ།
流於放蕩不羈。

ཇ་ལག (མག) མཐུ་འི་ཁྱལ་རབས་ཀྱི་གོ་གནས་ཆེ་
ལས་ཤིག་ལྟེ་བོད་མང་དུ་སྤྱི་དཔེ་ཟེར། གོ་
གནས་འདི་ནི་སྤང་བོད་ས་གནས་སྤྱད་གཞུང་གི་
རིམ་པ་གསུམ་པ་ཡིན། 札薩，札薩克。清代官
名，義爲總管。有備兵札薩克與旗札薩克，外
有喇嘛爲札薩克者管轄僧衆。此官在原西藏地
方政府爲正三品。

ཇ་ཁུའི་བྲ་མ། (མཛེན་ཆུ་བོ་གང་གྲ། 匪胡女。
恒河的異名。

ཇ་ལག (ལག) ཇ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཇ་
ལག ཇ་字母上的“ཇ”部分，用以和ཇ་字母相
區別。

རྩ་ཏི། (ལེགས་) (1)སྤྱེ་ལྷན་ཏི་ཅི་སྤན་གྱི་རིགས་
ཤིག་ལྟེ་རྩ་ཆ། ལྷ་ཆེས་ཤོད། ལུས་པས་ཤོད་
སྤྱེད། ཟས་འཇུ། རྩྱང་རྩྱང་སྟགས་རྩྱང་ནད་སེལ་
བར་བྱེད། 肉蔻。梵義譯爲“有生”。肉豆蔻科
藥用植物名。味辛，性熱，功能補陽、化食、
治瘧病等風疾。མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་འདབ་
བདུན་པ་དང་། ལྷ་མའི་མེ་རྟག་མ་ལ་ཏི། གཞོན་
ལུང་སྤྱང་ཅན། ཡིད་བཟང་སྤྱེས་པཅས་ས། (2)རི་
པོ་ཆའི་རིགས་ཤིག་ལྟེ། ལུས་པས་སྤྱད་སྤེལ། ཕྱིས་
པའི་རྩྱང་གཏོན་སྤྱང་བར་བྱེད། 匪底，寶石名。
入藥能增益福祿，驅爲害小兒之魔鬼云。

རྩ་ཏི་ལ་ལ། (ལེགས་) སྤྱེ་ལྷན་བཟང་པོ་སྤྱེ་སྤན་རྩ་
ཏིའི་འབྲས་བྱ་མཆོག་ 上品肉豆蔻。

རྩ་ཏི་ཀ། རྩ་ཞིག་ 野麥冬。土名捆仙繩。百合

科植物名，可入藥。

རྩ་ལ་ལ། (མཛེན་) ལུ་དུམ་བྱ་ར། 優曇，優曇
鉢羅。

རྩ་འི་འབྲས། (མཛེན་) ལུ་དུམ་བྱ་ར། 優曇，優
曇鉢羅。

རྩ་ལ། (ལེགས་) བསྐྱས་པལ་གྱི་མིང་། 念誦。

རྩ་ལང་། རྩྱང་ཞིག་ སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་
བ་བོད་རིགས་རང་རྩྱང་ཁྱལ་གྱི་རྩ་བ་རྩས་དང་རྩ་
རྩང་རྩ་མ་རྩ་རྩྱང་རྩྱང་རྩྱང་དུ་ཡོད། རྩ་མི་
དམངས་སྤྱད་གཞུང་དེ་ཀ་མདའ་རྩ་ཡོད། 壤塘。
縣名，在四川省阿坝藏族自治州西部、大渡河上游。
縣政府在崗木達。

རྩ་ལང་ཆོས་རྩེ་དགོན། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་
ཁོངས་རྩ་ལང་རྩྱང་གི་རྩ་བ་དགོན་ཆེན་གཉིས་
ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ རྩ་བ་དུང་བཀའ་བཞི་རིན་ཆེན་
དཔལ་གྱིས་བཏབ་པ་ཞིག་ 壤塘曲杰寺。四川壤
塘縣境內覺囊派兩大寺廟之一。係藏傳佛教覺
囊派仁欽拜所創建。

རྩ་ལང་གཙང་པ་དགོན། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་
ཁོངས་རྩ་ལང་རྩྱང་གི་རྩ་བ་དགོན་ཆེན་གཉིས་
ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ ཐོག་མར་རྩ་བ་ལྟེ་དངོས་
སྤྱབ་ཆ་ལུང་བ་བཀའ་དབང་སྤྱན་ལས་ཀྱི་ཆ་བོ་བཀ་
དབང་བཟུན་འཛིན་ནམ་རྩ་ལྱུ་གྱིས་གཟིམ་ཁང་
བཅུགས་ཤིང་རྩེ་སྤྱ་རིམ་གྱིས་དགོན་པ་ཆགས་པ་
ཞིག་གོ། 壤塘藏巴寺。四川壤塘縣境內覺囊派
兩大寺廟之一。原係明代藏族高僧多羅那他弟
子阿旺涅烈之侄阿旺登增朗杰所創建，後來逐
漸形成覺囊派一大寺廟。

རྩ་ཀ། (ལེགས་) རྩྱང་གི། 狼。

རྩ་མྱེད་། (ལེགས་) འཛམ་བྱ་མྱེད་། 瞻部州，
人世間。

རྩ་ཆུ་བོ། (ལེགས་) (1)ཀྱ་གར་གྱི་ཆུ་བོ་ཞིག་ 瞻
部河。印度一河名。(2)གཤམ། 金。

བཟང་ཅན། 名詞。淑女，才女。有智慧的女子。

མངད་སྒྲོ། བྱད་སྒྲོ། 措施，典禮，儀式：དགའ་བསུ་ཞུ་བའི་མངད་སྒྲོ་ཚུགས་པ། 舉行歡迎儀式。མངད་སྒྲོ་རིམ་པ། 儀式。མངད་སྒྲོ་གནམ་བྱ། 盛典。མངད་སྒྲོ་ཁྱེན་ཆས། 禮服。རྟོན་འབྲེལ་མངད་སྒྲོ། 慶典。

མངད་བརྒྱ། སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ལའི་སྒྱེས་རབས་བརྒྱ་ཙམ་བརྒྱ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར།《釋迦百行傳》。

མངད་པ། ①(པ་དད་པ) མངད་པ། མངད་པ། མངད། བྱད་པའི་ཞེས། 做、作的敬語：མངད་སྟབས་མི་བདེ་བ། 不便進行。གཞན་ལ་ཡན་པའི་རོགས་སྐྱོར་མངད་པ། 協助進行利他之事。②སྟོན་པའམ་འཕྱིན་ལས། 名詞。行為，行狀，事業：མངད་ཇེས། 功勛。མངད་ཕྱགས། 方針。མངད་སྟབས་མི་བདེ་བ། 不方便，不順利。མངད་པ་འཕྱིན་ལས། 事業；功業。

མངད་པ་བཅུ་གཉིས། སངས་བླ་མ་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་པའི་སྐུས་འཇིག་རྟེན་དུ་མངད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པ་སྟེ། དགའ་ལྷན་གནས་ནས་འཕྲོ་བ་དང་། ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། སྐུ་བལྟམས་པ་དང་། གཞོན་རུའི་རྩལ་ཅད་དང་། བཅུན་མའི་འཁོར་གྱིས་རྩལ་བ་དང་། རབ་དུ་བྱང་བ་དང་། དགའ་བ་སྤྱད་པ་དང་། བྱང་ཚུལ་སྤྱད་པ་དང་། བྱེད་གཤེགས་པ་དང་། བདུད་བདུལ་བ་དང་། མངོན་པར་ཚྲགས་པར་སངས་བླ་མ་པ་དང་། ཚས་ཀྱི་འཁོར་ལ་བསྐྱར་བ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མངད་པའི་ཚུལ་བརྒྱ་གཉིས་སོ། ཁྱེད་ཀྱི་མངད་པ་འཕྱིན་ལས། 十二宏化，十二相成道。化身佛事現一生經歷的十二件大事：兜率降世、入住母胎、圓滿誕生、少年嬉戲、受用妃眷、從家出家、行苦難行、趨金剛座、調伏魔軍、成正等覺、轉妙法輪和入大涅槃。

མངད་པས་བསྐྱེད་པ་གསུམ། སངས་བླ་མ་གྱི་

མ་འདྲིས་པའི་ཚས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན། ལུས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཇེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། ངག་གི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཇེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཇེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། 事業所攝三。如來十八不共法三：一切身業智為導首隨智而行、一切語業智為導首隨智而行和一切意業智為導首隨智而行。

མངད་སྟོན། བྱ་སྟོན། 行為，事業：མངད་སྟོན་བཟང་པོ། 善良的行為。

མངད་འཕྱིན། བྱ་གཞག་གམ་བྱ་སྟོན་གྱི་ཞེས། 事業，功業。

མངད་བྱང་། བསྟན་བཅོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཅུང་དེའི་མཇུག་དུ་རྩམ་པ་པོ་སུ་ཡིན་དང་། ཏུས་ཇི་ཙམ་ལ་བཅུམས་པ་ཡིན་སྐགས་བཞེད་པ། 跋，舊跋。寫在舊籍、文章等後面的短文，標出作者姓名和著作時間等：དཔེ་ཆ་འདིར་མངད་བྱང་མེད་པས་རྩམ་པ་པོ་སུ་ཡིན་མི་ཤེས། 這本舊未載跋文，因此不知道作者是誰。

མངད་གཟིགས། མངད་སྒྲོར་གཟིགས་པ། 觀禮。觀看典禮，觀看節日慶祝活動：ལྷུ་ཁབ་ཁག་གི་སྐུ་མཁོན་ལྷན་ཀྱས་ཀྱིས་རང་ལྷུ་གྱི་དུས་ཆེན་རྟོན་འབྲེལ་ལ་མངད་གཟིགས་གནང་བ། 來自各國的貴賓觀看我國節日慶典活動。

མངའ་མཁན། (མངའ་) སྤྱད་འཛང་མའི་གཙུག་མ། 撮合者。老鴿的異名。

མངའ་གྲོགས། ཤིན་དུ་མཐུན་པའི་གྲོགས་པོ། 密友，摯友。親近的朋友：མངའ་གྲོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལས། 友好關係。

མངའ་གཙུགས། ཡན་ཚུན་སྤྲོ་འདྲིས་ཤིང་མཐུན་པ། 親摯，親密，和睦：གྲོགས་བཤེས་མངའ་

གཅུགས་ལྗན་པ། 摯友。

མཛའ་མཐུན། གློ་སེམས་མཐུན་པ། 親密，友好：མཛའ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ། 友好國家。མཛའ་མཐུན་ཆེང་ས་ཡིག། 友好條約。མཛའ་མཐུན་སེལ་མེད། 親密無間。མཛའ་མཐུན་འབྲས་ཚོགས། 親善訪問團。མཛའ་མཐུན་རྟེན་རེས། 友愛互助。

མཛའ་ན་མོ། སྤྱིང་བརྟེ་བའམ་སྤྱིང་ལ་སྤྱག་པའི་བུད་མེད། 愛妻，情婦。所熱戀的女人。

མཛའ་ལྷན། མཛའ་ཞིང་མཐུན་པའི་ལྷན་ཟླ། 親愛的弟兄。

མཛའ་ཚྭགས། སེམས་དགའ་བའི་གཉེན་ཚྭགས། 親朋，友黨。

མཛའ་བ། མཐུན་པ་དང་ཉེ་བའམ་གཅུགས་པ། 形容詞。親近，和睦，友愛：ཚྭགས་པོ་མཛའ་བ། 親近的朋友。མི་མཛའ་བའི་གཏམ་དང་རྣམ་འབྱུར་ཉིན་རེ་རེ་འཕེལ་རེ་འཕེལ་དུ་བྱུར། 粗語惡態一天天地滋長起來。མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དགའ་འདུན་དང་། སྤྱིང་ཉེ། སྤྱིང་འདོད། བག་ཤེབས། གློ་ཉེ་བ། གློ་མཐུན། མཛའ་གཅུགས། མཛའ་བོ། ཡིད་གཅུགས། ཡིད་ཉེ། ཡིད་མཐུན། སེམས་མཐུན། སེམས་སྦྱུམ་བཅས་སོ།

མཛའ་བ་འབྱེད། མཐུན་པ་མི་མཐུན་པ་བརྗོད་པ། 離間，誑詐：དཀྲུག་ཤིང་བརྒྱབ་ནས་མཛའ་བ་འབྱེད་པ། 挑撥離間。

མཛའ་བོ། 名詞。(1)ཚྭགས་པོ། 朋友，密友。(2)ཟླ་བོ། 男朋友，丈夫。(3)སྤྱིར་བ་ཉིར་བ་དུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག། 親和。藏曆二十七值日會合神之一。

མཛའ་བོའི་ལྷ། (མཛའ་)སྤྱིར་མ་ལྷ་མཆོམས། 親和神。房宿的異名。

མཛའ་བྲལ། (མཛའ་)དགྲ་བོ། 絕親。敵人的異名。

མཛའ་མོ། 名詞。(1)མཐུན་པའི་ཚྭགས་མོ། 女

朋友，妻。(2)(མཛའ་)ཁུ་སྦྱར། 愛侶。水鳥的異名。

མཛའ་བརྟེ། མཐུན་ཞིང་བརྟེ་བ། 親愛：མཛའ་བརྟེ་ལྗན་པའི་གློ་མཐུན་རྣམ་པ་ཚོ། 親愛的同伴們。

མཛའ་བརྟེ་དམ་ཟབ། བརྟེ་དུང་གི་འབྲེལ་བ་དམ་ཞིང་ཟབ་པ། 親密：འབྲེལ་ཚྭགས་མཛའ་བརྟེ་དམ་ཟབ་ཅན། 同袍。

མཛའ་བཤེས། གཉེན་ཚྭགས། 密友，知心朋友：རང་གི་མཛའ་བཤེས་ནང་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ། 相信自己的知心朋友。མཛའ་བཤེས་གཉེན་འདུན། 親密無間。མཛའ་བཤེས་བཟང་པོ། 好朋友，良友。

མཛའ་སེམས། བན་ཚུན་དགའ་བའི་སེམས། 友情，愛情。

མཛའ་ལྷའི་ཚྭགས་པོ། (མཛའ་)གཟའ་ལྷག་པ། 房宿之友。水曜的異名。

མཛར་བ། ལམ་རྒྱགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛར་བ་དང་འདྲ།

མཚུ་ག། མཚུག་གུ་དང་འདྲ།

མཚུག་ག། (1)ཀླང་ལག་གི་སྤར་མ་སྤྱི། 手指；足趾。(2)ལག་པའི་སྤར་མ་གཉིས་པ། 食指，第二手指。

མཚུག་གུ་འཚུགས་ས། སྤར་མཚུག་འཚུགས་སའི་དམིགས་ཡུལ། 可指之處，所指之處。མཚུག་གུ་འཚུགས་ས་ཡོད་པའི་བྱས་རྒྱུ་ཁྲད་པར་བ། 有可以指出的顯著成績。

མཚུབ། བེ་ཐུན་གྱི་བགད་ཚུལ་ལྟར་སྤན་དབྱེད་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་ཆད་འཇལ་བྱེད་ཅིག། 名詞。小卡。各人六指寬或張開食指和拇指兩尖端間的長度。此《藍琉璃論》中計算法，是藏醫測量人體部位的長度單位。

མཚུབ་དབྱིས། གསེར་དབྱལ་སྤགས་ཀྱི་སྤར་རྒྱན་ཞིག། 菲菜葉金戒指。

མཚུབ་ཁྱིད། (1)དཔེ་ཐོག་ལ་མཚུབ་མ་བཅུགས་
ཏི་སྒྲིབ་མ་ལ་གོ་དོན་ཁྱིད་པའི་དོན། 指講，手指
而口講。逐字逐句地講解。(2)དོན་གནད་གང་
རུང་འདི་དང་འདི་ཞེས་མངོན་སུམ་མཚུབ་བཅུགས་
ཁྱིས་ཁྱིད་པ། 指引，指導。具體指點。

མཚུབ་གང་། ལག་པའི་སར་མ་གཉིས་པ་ལ་མཚུབ་
མ་ཞེས་བེར་ཞིང་། དེའི་མེན་མའི་དྲིག་པ་ཡིད་
མེད་མཆམས་ནས་ཆོགས་གསུམ་པའི་བར་གྱི་ཆ་
གས་དེ་ལ་མཚུབ་གང་བེར་བས་དེ་དང་སར་དུག་
གཞལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག——食指。從食指尖端
指甲連皮處起至食指第三關節間的距離，與六
指寬度相同。

མཚུབ་རྒྱས། (ཕལ) གཤམ་དངུལ་སྒྲིབ་ཁྱི་སར་
རྒྱ། 細條指環，菲葉戒指。將純金捶成菲葉
形細條，繞於指上作裝飾者。

མཚུབ་ངོ། (ཕལ) ཟངས་བཟོ་བའི་ཡོ་བྱད་མགོ་
སྒྲིན་ཕྱེ་བྱ་ཅིག་ཁྲ་མེད་ཀྱི་མེད་ཀྱི་མེད་ཀྱི་
故名。銅工用具。

མཚུབ་ལྗེབས། ཆེན་པོ་རྒྱ་གྲུ་སྒྲིབ་ཁྱི་སར་
ཁྱིན་རྒྱ་ཞིག་頂針。縫紉時護指用具：རྒྱ་ལས་
བཟོས་པའི་མཚུབ་ལྗེབས། 黃銅頂針。

མཚུབ་རྩུང་། མཐེུ་རྩུང་། 小指；小趾。མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཐ་རྩུང་དང་མཐེུ་རྩུང་ངོ།

མཚུབ་སྟོན། མཚུབ་མས་བད་སྟོན། 指示，指出：
བཀའ་སྒྲིབ་མཚུབ་སྟོན་གནད་པ། 給以指示，進
行指導。

མཚུབ་ཐེལ། མཚུབ་རེས་ཀྱི་ཐེལ་ཅེ། 手印：མཚུབ་
ཐེལ་རྒྱག་པ། 按手印。

མཚུབ་མཐོ། མཐེུ་མཚུབ་གཉིས་བརྒྱུངས་པའི་
བར་གྱི་རིང་ཆད། 一虎口。大指尖與食指尖展
開之長度。

མཚུབ་བྱུག ལག་པའི་མཐེ་པོང་གི་འགྲམ་དུ་སར་

མ་རྩུང་དུ་ཡོད་པའི་མི། 枝指，六指。手足畸形
的六指兒。

མཚུབ་མི། 名詞。(1)ཀྲ་ལག་གཉིས་ཀྱི་སར་མ་
གཉིས་པ། 食指；二趾。特指手足第二指。མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྟོན་ཕྱེད་དང་། ལག་པའི་ཡལ་
ག། སར་མ་བཅས་ས། (2)སར་མི། 指；趾。
泛指手和足的指頭：མཚུབ་མས་གར་བསྟན་ཤར།
隨手所指都是東。喻同“指鹿爲馬”。མཚུབ་
མའི་ཆོགས་དོག་ནང་ལ་བཀྱག་ 指頭的指節朝裏
屈。མཚུབ་གྲུ་ལ་བཅངས་ལྷགས་ཀྱི་ཁྲ་རྩུང་། 五指
並攏成鐵拳。喻團結一致。

མཚུབ་མ་འཚུགས་པ། འདི་དང་འདིའི་ཞེས་
མཚུབ་སར་ཐད་ཀར་རྒྱུན་པ། 指定，指向。

མཚུབ་མས་རི་སྟོན། རིལ་ཆད་ཀྱིས་ཕྱགས་ཅམ་
སྟོན་པ། 指點，食指指山。意謂大略指出方向：
ཆན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་མཚུབ་མ་རི་སྟོན་ཕྱེད་པ། 指
點科學知識的方向。ཞིབ་བརྟག་མེད་པར་མཚུབ་
མས་རི་སྟོན་ཕྱེད་མི་རུང་། 沒有進行調查研究，
不可指點。

མཚུབ་བཅུགས། (1)དམིགས་ལུལ་གང་ཡིན་ཐད་
བཅུགས་སུ་ངས་བཟུང་བའི་བད། 指定，直指。
直接指出：གནད་དོན་ངོ་མ་མཚུབ་བཅུགས་ཀྱིས་
ངོ་སྟོན་པ། 直接指出問題的癥結所在。(2)མཚུབ་
མས་རིག་པ་སྟེ་ཐེ་གཏོགས་བྱས་པའི་དཔེ། 染指：
ཤ་མ་ཐོས་ཀྱང་ཤ་ཁྲར་མཚུབ་བཅུགས་ཀྱིས་ཆོག་
肉雖未嚐，湯曾染指。喻多少有所牽涉。

མཚུབ་ཅི། མཚུབ་མའི་ཅི་མི། 指尖。

མཚུབ་ཆོགས། མཚུབ་མའི་ཆོགས། 指節。

མཚུབ་ཆུགས། མཚུབ་བཅུགས་དང་དོན་གཅིག་

མཚུབ་གཞུགས། (ཕལ) གནོང་གི་ཕྱེ་བྱ་ཅིག་
後斜鑿刀。鑿口前高後低的一種鑿具。

མཚུབ་བཟོ་མགོ་སྟོན། (ཕལ) མིང་གཞན་མཚུབ་

2337

མངོས་འཛུགས་བྱེད་པ། 裝飾門窗。

མངོས་ཐོག་མངོས་བརྗེད་ནས། ཡག་ཐོག་ཡག་
བརྗེད་ནས། 錦上添花。好上加好。

མངོས་ལྗན། (མངོས་) གཟུང་པ་སངས། 具美。
金曜的異名。

མངོས་ལྷག་ ཡིད་དུ་འདྲ་བའམ་མིག་ལ་མངོས་པ།
俊俏，美麗，俊秀：མངོས་ལྷག་ལྷན་པའི་ཡུལ་
ལྗངས། 風景優美。

མངོས་ལྷག་ཡིད་འོང་། མངོས་ཤིང་ཡིད་དུ་
འོང་བ། 美麗，美好。

མངོས་པ། བྱ་དང་མཚར་བ། 形容詞。美麗。
好看，華麗：ཚོན་རྩིས་བྲིས་པའི་རི་མོ་མཚར་
ཞིང་མངོས་པ། 華麗的油畫。གཞོན་ནུའི་ལང་
ཚོ་མཚན་དུ་མངོས་པ། 美麗的青春。ཡུལ་
ཁམས་མཚན་དུ་མངོས་པ། 極美麗的地方。ཁྱི་
གདུགས་ཉི་མ་ཀུན་ལ་མངོས་ཀྱང་། བྱ་ལྷག་པའི་
མིག་ལ་མི་མངོས། 萬幅日輪都覺美，鴟鵂眼底
不好看。རིན་པོ་ཆེས་མངོས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་གྱིས་
མངོས་པ་དགའ། 用學問裝飾比用珠寶裝飾的好。

མངོས་པའི་མ་ཅན། (མངོས་) ཡོས། 具美傷者。
炒熟之糧食的異名。

མངོས་པར་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་
ལྷན་གྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་ལྟེ། མངོས་པར་མཁས་པ་ཉིད་གྱིས་མངོས་
ཤིང་ཡིད་དུ་འདྲ་བར་གཤེགས་པ། 行步嚴肅，如
來善令儀容美妙，感得步武優美之好。佛身八
十隨好之一。

མངོས་པོ། མངོས་པ་དང་འདྲ།

མངོས་བྱ། (1)མངོས་པའི་གདོང་། 美貌。俊
俏的面龐。(2)མངོས་པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་དམ་
ཇས། 化妝品。

མངོས་བྱེད། (1)མེག་འཛུགས་བྱེད་པ། 裝飾，打

扮。(2)བྱུན་ཆ། 裝飾品。(3)(མངོས་) ལྷ་ཡོས་
ལ། 癸卯年、水兔年的異名。

མངོས་ལྷན་བྱེད། (མངོས་) ཡ་ག་ཏུ། 施美者。沉
香、速香的異名。

མངོས་མ། བྱད་མེད་བཞིན་བཟང་མ། 名詞。美
人。美麗的婦女。མིང་གི་ནྟམ་གངས་ལ་སྤེད་མེད་
མ་དང་། ལྷང་ཆེན་འགྲོས། སྤྲེག་མ། ཡན་ལག་
མཚན་མ། ལུས་ལྷ། རི་དྲགས་མིག་ཅན་བཅས་མ།

མངོས་མཚན། ལྟར་སྤང་གི་འདྲ་ཆགས། 裝模
作樣，外表好看：མངོས་མཚན་གྱི་འཆམ་པོ།
表面和氣，一團和氣。གཞན་གྱི་མིག་སྤར་མངོས་
མཚན་བྱེད་པ། 在人前裝模作樣。ཁའི་མངོས་
མཚན་ཅམ་དུ་འདི་སྤྲོས་ལ། 裝模作樣地說了
這番話。

མངོས་མངོས་བྱེད། (1)འཛུགས་བྱེད་པ་སྟེ་དབྱུས་
གྱི་ལལ་སྤང་ལ་མངངས་བྱེད་པ། 假客氣，表面裝
得像樣。(2)མངོས་པའི་ནྟམ་འགྱུར་ཆེད་དུ་སྟོན་
པ། 獻媚，故作妖艷。

མངོས་བཟང་། ལྟམ་པ་མངོས་ཤིང་གཤེགས་ཀ་
བཟང་བ། 美滿，賢淑：ཁྱིམ་ཐབ་མངོས་བཟང་།
美滿的夫婦。

མངོས་ལམ། མིག་སྤར་མངོས་ཚས། 虛華，面子
漂亮：ལྟར་སྤང་མངོས་ལམ་གྱིས་མི་ཡན་པ། 貌似
中看，沒有益處。ལྱི་ལྷལ་ཅམ་དུ་མངོས་ལམ་
བྱེད་པ། 外表做得好看。

མངོས་ལེགས། མངོས་ཤིང་ལེགས་པ། 美妙，精
美：ཚོང་ཐོག་མངོས་ལེགས། 精美商品。ཁང་པ་
མངོས་ལེགས། 精美房屋。ལྷངས་འཁོར་མངོས་
ལེགས། 精美汽車。

མངོས་གཤེགས་གྱི་དཔེ་བྱ། མངོས་པར་
གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱ་དང་དྲན་གཅིག

མཛོ། 名詞。(1)ཐང་དང་། འབྲིའམ་གཡག་དང་།
བ་མ་འདུས་པ་ལས་བྱང་བའི་ཕྱགས་རིགས་ཤིག
犏牛。公黃牛和母犛牛或公犛牛和母黃牛雜交
所生者：མཛོ་འགྲོ་བ་མི་རིག་ཤིག་འགྲོ་བ་རིག
不見犏牛跑，却見虱子爬。喻見小不見大。
མི་བརྒྱ་ལ་སེམས་པ་བརྒྱ། མཛོ་བརྒྱ་ལ་རྩ་ཙ་
ཉིས་བརྒྱ། 百人百條心，百牛角二百。意謂人
多心不齊。(2)མཛོ་པ། 公犏牛。

མཛོ་ཁལ་ར་འགེལ། ལས་འགན་སྒྲུགས་མི་ཐེག་
བཞིན་དུ་དགྲི་བའི་དབུ། 牛戴羊馱。喻給予擔當
不起的任務：འཁོས་བབས་དང་མི་མཐུན་པའི་
མཛོ་ཁལ་ར་འགེལ། 牛戴使羊馱，氣力不相稱。

མཛོ་ཁལ་ལྷག་ཁལ། མཛོ་ལ་མཛོ་ཁལ་དང་ལྷག་
ལ་ལྷག་ཁལ་ཏེ། ལས་འགན་སྒྲུགས་གང་ལ་དེ་
འཆམ་འགེལ་བའི་དབུ། 牛戴羊戴。牛馱牛馱，羊
馱羊馱。喻輕重適宜。རང་འཁོས་དང་འཆམས་
པའི་མཛོ་ཁལ་ལྷག་ཁལ་སྔ་སྔར་དགྲི་བ། 牛戴
羊戴，量力分別使用。

མཛོ་ག་པ། མཛོ་གདོང་དཀར་པོ། 白額犏牛。

མཛོ་ཁྱད། ལྷ་ལོ་མ་བདུལ་བའི་མཛོ་ངར་མ། 猛
牛。性情猛烈、未經調教的犏牛。

མཛོ་ཐང་། ཆ་བ་མཛོ་ཐང་ལྷོ་རྩོད་ཞིག་བོད་
རང་སྤྱང་ཐུངས་ཀྱི་གར་རྒྱུད་དུ་ཡོད་ཅིང་བྱལ་མ་
རྩལ་རྒྱ་རྩོད་དེ་བརྒྱུད་ནས་འབབ། རྩོད་མི་
དམངས་སྤྱད་གཞུང་ནི་ལ་མདའ་རྩ་ཡོད། 左貢。

縣名。在西藏地方東部，怒江貫穿其境。縣政府
在汪達。

མཛོ་ཐུན་ཐུལ་བས་བཅད་པ། བར་བཅད་
བའམ་ལམ་བཀག་པའི་དབུ། 蛙攔牛路。喻同“螳
臂當車”。

མཛོ་གཏའ་ཐུལ། མོན་མཛོ་གཏིས་གཏའ་ཐུལ་
བ། 雙牛負軛，雙牛抬杠。用一根橫木加於兩
頭犏牛肩上，使相連並耕。

མཛོ་གདང་། མཛོ་དང་དང་འདྲ།

མཛོ་བདག་ལ་མཛོ་རྒྱས། ཆ་རྒྱས་ཆ་ཆང་ཡོད་
མཁན་ལ་གཞན་གྱིས་རྒྱས་རྒྱས་མངའ་ཡོད་ཁལ་བྱས་
པའི་དབུ། 牛王門前談牛經。意謂在行家面前
顯示本領。喻同“班門弄斧”：ཁོས་ང་ལ་ངའི་
ནང་གི་གནས་རྒྱལ་བཤད་པ་ནི་མཛོ་བདག་ལ་མཛོ་
རྒྱས་བཤད་པ་ཞིག་རང་རེད། 他當著我談我家庭
的情況，實在是牛王門前談牛經。

མཛོ་རང་། མཛོ་མང་པོ་སྤར་བཞུགས་ཏེ་འདྲིགས་
བྱེད་གྱི་ཐག་པ། 犏牛脚索。從足部成行拴繫犏
牛的繩子。

མཛོ་ལྷ། (1)ལྷགས་གཞེར་བྱག་ཅན་ནམ་ཁྲག་པ་
ཅན། 鴉嘴丁。門箱等加鎖處的鐵環釘。(2)སྤན་
དབྱུང་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་རུས་པའི་བྱེ་བྱག་
ཅིག་ 牛鼻骨。人體胸椎骨尖。

མཛོ་དཔོན། མཛོ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན། 牛官。
對管牛人的敬稱。

མཛོ་ཐུལ། ཐག་པས་ཐུལ་བའི་མཛོ་གཉིས། 雙牛。
用繩子拴繫著的兩頭犏牛。

མཛོ་མོ། ཐང་དང་འབྲིའམ། གཡག་དང་བ་མ་
འདུས་པ་ལས་བྱང་བའི་མ་ཕྱགས་རིགས་ཤིག་ 名
詞。母犏牛。公黃牛和母犛牛或公犛牛和母黃
牛雜交所生者。

མཛོ་མ་མཁར། མཛོ་ཐུན་ཁོངས་གཏོགས་ས་
གནས་ཤིག་བྱམས་ཆེན་ཆས་ཇེ་གནས་འདིར་འདས་
ཤིང་སྤྱ་གདུང་ཡང་འདི་ན་བཞུགས། 佐莫喀。青
海省境一佛教聖地。十五世紀中，修建色拉寺
的大乘法王，即在此地圖寂，遺體塔亦在此處。

མཛོ་མ་རྩ་ཆེ། མཛོ་ཐུན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཛོ་ཐུ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱང་ཁལ་གྱི་ཐུང་ཏེ་རྩོད་གི་རི་བོ་
ཞིག་ 作穆努則。青海省同德縣一山峰名。

མཛོ་མ་ཤིང་། ཤིང་སྤན་གྱི་རིགས་ཤིག་ལྟེ། ར་

ཁ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལྷ་ས་པས་ཁག་གྱ་བ་དང་།
ཁག་ཆད་མེལ། བྱད་མེད་ཀྱི་ཁག་ཆབས་ལ་ཡན།
蘇木。別名鬼見愁。豆科木本植物。入藥味苦，性
平，功能活血、清血分熱邪、治婦科惡性血分病。

མཛ་མའི་རྩལ། མཛ་མའི་བྱ་ལ། 牝犏犏。

མཛ་གཡང་པ། (ཕལ) བཞོན་པར་འས་པའི་དུལ་
མ། 馴犏。性格馴善穩重、可供乘騎的犏牛。

མཛ་ད། མཛ་དང་མཛ་མ་འཇུག་ས། 犏牛圈。

མཛ་པད། ཡ་གསུམ་ཡན་པའི་མཛ་ཡི་མེང་། 三歲
牝犏牛。

མཛག རྩལ་མགོ་དང་འད།

མཛད། ①མཛད་པའི་སྐུལ་ཆིག ②名詞。(1)དངོས་
རིགས་གསལ་འཛག་གུམ་འཛག་སའི་ཡུལ། 庫，
藏，倉，倉庫：བང་མཛད། 倉庫。ཤོད་མཛད།
樓下倉庫。ཆིག་མཛད། 辭典。དཔེ་མཛད་
ཁང་། 圖書館。ཕྱག་མཛད། 管家。(2)ཆིགས་
བཅད་ཚུལ་ཆུལ་ཞིག་སྟེ། བཛད་བྱ་དུ་མ་དང་ལྡན་
ཞིང་གཙོད་མཆམས་སྡེ་ཆོགས་པའི་ངོས་ནས་ཤོ་ཡ་
ཀ་དང་། བྱ་ཆིག་མང་ཉུང་ངེས་གཟུང་མེད་པའི་
倉儲。修辭法構成偈頌的格式之一。若干含
義分若干段，各段所有頌及動詞多少不定者。
(3)<ཀློང་མཁོག་གི་ཆོས་མཛད་པ་མཛད། 藏，俱
舍。有時為俱舍論之略稱。

མཛད་ཀྱི་འགོ་བ། བང་མཛད་ཀྱི་གཉེར་པའམ་
ཕྱག་མཛད། 司庫。倉庫保管員。

མཛད་ཁང་། ལྷ་རྩེ་འཛག་སའི་ཁང་བ། 儲藏
室，庫房，倉庫。

མཛད་ལོས། འབྲུག་ཆང་འཁོར་ཀྱི་རི་མ་ཡོད་པའི་
ལོས་ཆེན་མེད་པོ་ཞིག་ 庫緞。黃色團龍緞。

མཛད་དགེ། རྩེ་ཞིག་སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་
ར་བ་པོད་རིགས་རང་སྤྱང་ཁུལ་གྱི་བྱང་ངོས་སུ་
ཡོད། རྩེ་མི་དམངས་སྤྱི་གཞུང་དེ་སྟེག་ཆ་

དགོན་ཤོང་རྩལ་དུ་ཡོད། 若爾蓋。縣名。在四川省
阿坝藏族區北部。縣政府在達扎寺鎮。

མཛད་འབྲེལ། ཆོས་མཛད་པ་མཛད་ཀྱི་འབྲེལ་བ།
《俱舍論釋》。一佛書名。

མཛད་ཆེན། བང་མཛད་ཆེན་པོ། 大庫，內庫。

མཛད་རྩལ། རྩལ་ཞེས་པའི་གོས་ཆེན་བྱེ་བྱག་པ་
ཞིག་ 內庫金絲，上品金絲緞。

མཛད་བཏགས། ཁ་བཏགས་ཡག་པོ་ཞིག་ 內庫
哈達。上品特製絲質哈達。

མཛད་ལྗན། (མཛད) (1)མེའུ་འབྲུའི་ཤིང་། 石榴
樹的異名。(2)གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་། 寺廟
屋脊寶頂的異名。(3)རྒྱ་གར་གྱི་ཤིང་ལྗན་ཡུལ། 古
印度憍閃毗國的異名。

མཛད་ལྗན་མ། སི་བྱའི་རྩེང་མ། 具藏女。金星
仙人之妻。

མཛད་བ། ཕྱག་མཛད། 名詞。管倉庫者：司庫，
管家。

མཛད་དཔོན། བང་མཛད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་པོ། 司庫
長，倉庫保管頭目。

མཛད་ཟུ། སྒྲིན་མཆམས་ཀྱི་ཟུ། 眉間白毫。

མཛད་བྱེད། (མཛད) བྱར་ཤིང་། 庫主。甘蔗的
異名。

མཛད་ཐུག་ བང་མཛད་ཐུག་མ། 內庫。

མཛད་འཇིག། (1)ཕྱག་མཛད། 司庫，管家。
倉庫保管員。(2)རྒྱ་གར་གྱི་ས་ལ་ཞེས་པའི་ཡུལ།
古印度憍薩羅國。

མཛད་ལུས། (མཛད) རྩེ་ཤིང་། 庫身。芭蕉的
異名。

མཛད་ཤེ་རྩེ་རྩེ། གཞི་སྡུམ་རས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་
དཀྱིལ་དུ་རྩིང་རྩིང་གཅིག་དང་། མཐའ་སྒྲིང་དུ་
མཐོན་བྱའི་ཆོས་བྱ་བཞིགས་པ་མཛད་ཤེ་རྩེ་རྩེ་
ཞིག་ 牛項銅鈴。在犍子所製項帶上縫綴海貝為
飾，下懸小鈴，繫於耕牛頸上以作裝飾者。

མཛེལ་བྱ། 名詞。(1)རི་དྭགས་སྐྱེས་འཛིན་བྱིད་
ཁྱི་རྒྱ། 網罟，陷阱。(2)ཕ་དུས་བྱི་ལུག་གམ་

སྤྱད་འཛོང་མའི་བྱ། 私生子或娼妓所生子。

འཇག་གེ་འཛིན་གེ། རིམ་པ་འཛོལ་བའམ་
འཁྲུགས་པའི་ཚུལ། 錯亂，混淆：དངོས་རིགས་
ལེགས་ཉེས་མང་པོ་མཉམ་འདྲེས་ཀྱིས་འཇག་གེ་
འཛིན་གེར་སྐང་བ། 各種好的壞的東西混淆在
一起。འཇག་འཛིན་སྒྱུར་སྤྱད་པ། 雜亂堆放。

འཇག་ཚྭ། (1)ཐིགས་པ་བཟེད་སའི་སྤྱད་སྒྱུ།
接滴漏器。(2)ཐིག་ལའི་འཇག་ཚྭ། 滑精囊。

འཇག་པ། (ཐ་མི་དད་པ) ཟག་པ། འཇག་པ།
འབབ་པའམ། ལྷུང་བ། འཛིང་བ། 滴漏，浸漏：
ཆུ་འཇག་པ། 漏水。ཐིག་ལའི་འཇག་པ། 遺精。
མཆི་མ་འཇག་པ། 墮淚。

འཇག་བྱེད་ཤིང་། (མངོན) ཨ་མའི་ཤིང་ངམ་ཙུ་
ཏའི་ཤིང་། 能漏樹。阿摩羅樹、芒果樹的異名。

འཇག་འཛིན་ འཇག་གེ་འཛིན་གེའི་བསྐྱས་མིང་།

འཇང་འཇང་། (ཕལ) དངུལ་སྐྱེས་དཀོན་པོ་
བྱང་ཉེ་ལག་ཐོགས་པ། 拮据，窮困：དེང་སང་
འཆོ་ཆས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ལག་འཇང་འཇང་
མེད། 現在生活資料都不拮据。

འཇང་མེ་བ། (ཕལ) དཀོན་ཅམ། 相當拮据：
དེང་སང་ངེད་ལ་དངུལ་ལག་འཇང་མེ་བ་ཞིག་ཡོད།
近來我手頭現錢相當拮据。

འཇངས་པ། (རྟིང) ཟད་པ་དང་གཏུགས་པ། 耗
盡，用完。

འཇད་མཐའ་མེད་པ། ཟད་རྒྱ་མེད་པ། 無窮。
རྒྱ་དངོས་གང་དགོས་འཇད་མཐའ་མེད་པ་འདྲོན་
རྒྱ་ཡོད། 所需財物取之不盡。རྟིག་གྲ་འཇད་
མཐའ་མེད་པ། 糾紛無窮。

འཇད་པ། (ཐ་མི་དད་པ) ཟད་པ། འཇད་པ།

རྒྱགས་པ་དང་གཏུགས་པ། 衰敗，耗盡，完盡：
དངོས་པོ་རྣམས་ཟད་པ། 財物耗盡。རྒྱམ་ཟད་
མར་མེ། 油乾的燈火。ཐབས་ཟད་པ། 沒辦法。
ཟད་མི་ཤེས་པ། 沒有個完。དེ་ཅམ་གྱིས་ཟད། 僅
此而已。དེར་མ་ཟད། 不但如是。

འཇད་སྒྱུད། བཟི་ཆགས་མི་དམ་པའི་བེད་སྒྱུད།
消費，耗費。

འཇད་མེད་རིམ་འབྱུང་། རྒྱན་མི་འཆད་པར་
འབྱུང་བ། 層出不窮：བཅན་འཇུལ་ལ་རྩ་སྒྲིལ་
བྱེད་པའི་འཐབ་འཛིང་འཇད་མེད་རིམ་འབྱུང་དུ་
ཡོད་པ། 反侵略鬥爭不斷發生。

འཇན་དཀའ། (རྟིང) སྦྱར་དཀའ་བ། 不易和合，
難於和好。

འཇན་པ། (རྟིང) མཛེལ་བ། 親愛，友愛。

འཇན་པོ། (རྟིང) བཟོད་བྱེད་དམ་གྱིས་པ། 男子。

འཇན་མ། (རྟིང) བཟོད་བྱེད་མཐ་བྱེད་མེད། 婦女。

འཇབ། ལེགས་སྦྱར་མཉན་རྒྱུའི་བྱར་ཆག་བསྐྱས་
པ། 念誦。

འཇབ་བསྐྱས། ཐུགས་སྐྱེས་པ། 念咒。

འཇབས། གོས་རིང་ཐུང་གི་དུལ། 名詞。衣服
長短，衣服長度：ཐུ་པ་འཇབས་རིང་བ། 很長
的袍子。

འཇམ་གྲགས། ཐོད་མདའ་ཐུང་ལ་སྦྱར་པ་ཞིག་
短筒明火槍。長僅尺許、槍筒粗大的鳥槍。

འཇམ་སྤིང་། (1)འཇིག་རྟེན། 世間，世界：
འཇམ་སྤིང་གི་རྩེ་ཐོག་ 世界屋脊。འཇམ་སྤིང་གི་
ཞི་བདེ། 世界和平。འཇམ་སྤིང་དམག་ཆེན། 世
界大戰。(2)འཇམ་བྱ་སྤིང་གི་བསྐྱས་མིང་།

འཇམ་སྤིང་རྒྱན་བྱུག་མཆོག་གཉིས། རྒྱན་
བྱུག་མཆོག་གཉིས་དང་དོན་གཅིག

འཇམ་སྤིང་ཆུང་བྱ། རྒྱ་སྤིང་དབུས་མ་དེའི་བྱང་
མ། གངས་ལྗན། ཤམ་བྱ་ལ། རྒྱ་ནག་མི་ལུལ།

འཇི། ལུགས་ཀྱི་མདྲེས་རྒྱུ་རྒྱུ་། 名詞。類點。
牲畜類間白點。

འཇི་ཆུ། གཤམ་རྒྱུ་ཉི་ཤ་ཆེ་རྒྱུ་ཁོང་ལྷོ་ཡོད། བོད་
རང་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉི་ཤ་ཆེ་རྒྱུ་ཁོང་ལྷོ་ཡོད།
紫曲。河名。在西藏地方類烏齊縣境內，是色
曲河的上游名。

འཇི་ཐ། དབྱལ་བར་དཀར་ཐིག་ཡོད་པའི་འཇི་
གཡག་ཐིགས། 名詞。白額犛牛。

འཇིང་ག། སྒྲུབས་ལུགས་འབྲན་པ། 名詞。角力，
搏鬥：མི་སྒྲུབས་ལུགས་ཀྱིས་འཇིང་ག་འབྲན་པ། 力
士角力。

འཇིང་བ། ①(ཐ་དད་པ) འཇིངས་པ། འཇིང་བ།
འཇིངས། འཇིང་བ། 衝突，鬥毆，撲打：དག་
དང་འཇིངས་ནས་ཁྱེད་ཁྱེད་ཀྱི་ཐོབ་པ། 戰勝了敵人。
ལག་འཇིང་། 肉搏。དམར་འཇིང་། 赤膊鬥毆。
འཇིང་འཇིང་། 鬥爭。དྲག་ཐབས་ཀྱིས་འཇིང་བ།
武鬥。②(ཐ་མི་དད་པ) འཇིངས་པ། འཇིང་བ།
འཇིངས་པ་དང་འཇིངས་པ། 繚亂，紛亂，錯雜：མི་
འཇིངས་པ། 頭髮蓬鬆紛亂。ཐུ་མི་འཇིངས་པ།
頭緒紛雜。སྒྲུབས་འཇིངས་པ། 複雜。

འཇིང་ར། དམག་འཇིང་མའི་ར་བའམ། མཁར་
རྒྱུ་གི་མཐའ་སྐར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ར་བ། 工事壁
壘。戰地堡壘。

འཇིང་རགས། དམག་འཇིང་སྐབས་དག་པོ་འཇིང་ག་
ཐུང་ཕྱེད་པའི་རགས། 戰壕。戰地交通工事。

འཇིངས། འཇིང་བའི་སྐལ་ཆིག

འཇིངས་རྒྱགས། འཇིངས་ནས་དེའི་ཐུང་ཕྱེད་
དཀར་པ། 糾纏，糾紛，紛亂：ཡིག་ཆ་མང་པོ་
འཇིངས་རྒྱགས་ཐོབས་པ། 很多資料零亂不堪。
ལས་དོན་ཁག་མང་འཇིངས་རྒྱགས་ཐོབས་པ། 事務
叢生。ཕན་ཐུན་འཇིངས་རྒྱགས་ཐུ་བྱུར་པ། 互相
糾纏。

འཇིངས་པ། འཇིང་བའི་འདས་པ།

འཇིན། (ཉིང) ད་པའི་སྒྲན་མ། 搭載。馱子上的
捎帶物。

འཇིན། བདན་དཔང་གི་ཡིག་རིམ། 名詞。票據，
執照：བྱང་འཇིན། 收據。དབྱལ་འཇིན། 銀錢
票據。གཡར་འཇིན། 借據，借約。

འཇིན་སྒྲུང་། བདག་དུ་འཇིན་པ་དང་། ཐུང་
ཞིང་སྒྲུང་བ། 管理，掌握，護持：བདག་སྒྲུང་
འཇིན་སྒྲུང་། 保管。

འཇིན་ཁྱི། (མཇན) རྒྱ་ཁྱི། 執座。鯨魚的異名。

འཇིན་གྲ། སྒྲུབ་གྲ་ཆེ་འཇིན་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་འཇིན་
གྲ། 班次。學校學習班。དབྱེ་མའི་འཇིན་གྲ། 中
觀班。ཆད་མའི་འཇིན་གྲ། 量學班。ཀ་ཁའི་
འཇིན་གྲ། 識字班。འཇིན་གྲ་གཅིག་པ། 同班。
འཇིན་གྲ་ཐོལ་བ། 下課。འཇིན་གྲའི་གྲ་རིམ་
སྒྲིག་པ། 編排學習班次。

འཇིན་དངས་ནང་རྒྱུ། ཁྱིམ་དུ་མཁོ་བའི་
དངས་ནང་ཐོག་པ། 什物，家具，家中器物：འཇིན་
དངས་ནང་རྒྱུ་ཆ་འཇིན་ཅམ་ཡོད་པ། 家具什
物，大體夠用。

འཇིན་ཆ། སྒྲུ་གཅན་གྱིས་ཉི་མའི་དུལ་འཇིན་
འཇིན་ཆ་ཐུང་པའི་འཇིན་ནམ་ཆ་འཇིན་ཆེ་རྒྱུ་གི་
ཆད། 食分。被食部分的大小，即日月的度數。

འཇིན་ཆགས། ཞེན་ཆགས་སམ་མེར་སྒྲ། 貪戀，
愛好，慳吝：ཞེན་དོན་ལ་འཇིན་ཆགས་ཆེ་བ། 貪
戀私利。ཐུ་དངས་ལ་འཇིན་ཆགས་ཆེ་དགས་པ།
過分慳吝錢財。

འཇིན་ཆས། ཁང་པའི་ནང་གི་ཡོད་པའི་དངས་པོ།
家具。室內器物。

འཇིན་ཆུ། སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཇོས་
བོད་རིགས་རང་རྒྱུ་ཁུལ་གྱི་དཔལ་ལུལ་རྒྱུ་གི་
འབབ་ཆུ་ཞིག་ཀྱི་ཐུང་། 四川省白玉縣境內一河流

名。

འཇིན་ཚས། སྒོ་ལ་འཇིན་པའི་ཚས། 默記之文：
དགེ་འདུན་པའི་ཚགས་དབུས་སུ་འཇིན་ཚས་ནམས་
ཐོགས་མེད་དུ་སྒྱུར་བྱའ་བ། 在僧眾集會中，能
夠流利背誦默記的經文。

འཇིན་གཏོར། དགོས་གཤམ་ཆེ་དུས་འཕུལ་དུ་
འབུལ་བའི་གཏོར་མ། 臨時朵馬，托事食子。佛
教徒禱告神佛的一種供品。

འཇིན་ལྟངས། (1)ལུལ་ཅན་གྱིས་ལུལ་ཇི་ལྟར་
འཇིན་པའི་ཚུལ། 感受。內心對外境生起感覺的
情況：དམིགས་པ་འཇིན་ལྟངས་ཀྱི་ཁྱད་པར། 對事
物的看法不同。(2)ལག་དྲུ་འཇིན་པའི་ཐབས་
ཤེས། 掌握的姿勢，拎拿的方式。

འཇིན་ལྟངས་ཀྱི་ལུལ། སྒོས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་
ལྟར་གྱི་ལུལ་ཏེ། དབེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ནི་བུམ་
འཇིན་མིག་ཤེས་དང་། བུམ་འཇིན་རྟོག་པའི་
འཇིན་ལྟངས་ཀྱི་ལུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། 感受境。
心識所感受之對境。如瓶，乃感受之眼識及
其尋思之對境。

འཇིན་ཐབས། (1)སྒོ་ལ་འཇིན་ཚུལ། 認識，看
法，見解。(2)ལག་དྲུ་འཇིན་པའི་ཐབས་ཤེས། 拎
拿的方法，掌握的姿勢。

འཇིན་ཐམ། དངུལ་དང་དངོས་པོ་ཡར་ཚུར་སྤྱད་
པ་དེ་བྱང་ཞེས་པར་སྤྱད་ཡི་གོ། 蓋印收據。收到
銀錢財物後加蓋圖章的收據。

འཇིན་མཐུ། གཟུང་བ་དེ་དང་དེ་འཇིན་པའི་རུས་
པའམ་སྒྲིབས། 記憶力。

འཇིན་དམ། བུན་འཇིན་སྐགས་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ་
ཅེ། 印據。蓋章的字據。

འཇིན་ནམ། ཁ་ནང་དུ་ཁོ་ནར་སྤྱགས་ནས་འཇིན་
པའི་ནམ་པ་ལྟེ། ལུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་
ཉིད་དུ་གྱུར་པ། མིག་ཤེས་ཉམས་སྤང་གི་རང་རིག་

ལྟ་བུའོ། 了相，能取行相。面向內心進行了別
的相狀，了別對境之識所有自體，如領略眼識
之自證分。

འཇིན་པ། ①(ཐ་དད་པ) བཟུང་བ། གཟུང་བ།

ཟུང་། (1)འཆང་བ། 擒著，掌握，執持：

ཁས་ཐངས་ནས་དམ་པོར་འཇིན་པ། 承認了就堅

持。ཁྱད་གྱི་ལག་པས་བཟུང་བ་དེ་དམ་པོར་ཟུང་

ཞིག་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལྟར་གཟུང་བ་དེ་དམ་པོར་ཟུང་

པ། 我執，執我所，執為我所有。(2)སྒོ་ལ་

འཇིན་དང་སྒོ་འཇིན། 日月蝕。བདག་གིས་འཇིན་

པ། 我執，執我所，執為我所有。(2)སྒོ་ལ་

འཇིན་པའམ་འཇིན་པ། 默記，記憶。心中記取：

ཆོག་དོན་ཆང་མ་སྒོ་ལ་འཇིན་པ། 全部詞義記在

心中。ཉིན་རེ་དབེ་ཆ་གྲག་ལྟེ་ལྟ་རེ་བཟུང་ཡོད།

每天默記五篇書。(3)འཇིན་པ། 取，認定，識別：

མིག་གིས་གཟུགས་འཇིན་པ་དང་ན་བས་སྒྲུ་འཇིན་

པ། 目能識別色，耳能識別聲。རེ་ལྟ་མིག་འཇིན།

查表。ཐོབ་ནོར་གྱིས་ཉི་ཁྱད་འཇིན་དགོས། 從商

數檢日躔表。②名詞。(1)ཆགས་པ་དང་ཞེན་

པ། 貪戀，耽著，愛好，慳吝：ཁོ་ལ་པ་ལུལ་གྱི་

འཇིན་པ་ཆེན་པོ་འདུག་ 他對家鄉十分喜愛。

(2)ཁ་སྤྱད་སྤང་ལ་སྤྱུ་བའི་བོང་ད་ནག་པོ་མེ་རྟག་

དཀར་གས་ཅན་འཆར་བ་ཞིག་ལྟེ། ནང་གསེས་སུ་

དབྱེ་ན་ལོ་ཁྱད་མེ་རྟག་གསུམ་ལ་ཕྱི་འཇིན་དང་།

ཅ་བ་ནང་འཇིན། འབྲས་བུ་དང་ལྷ་གྱུར་གསང་

འཇིན་བཅས་བཞེད། རུས་པས་རིམས་ནད་དང་།

གཉན་ཆད། གཤམ་སྤྱོད་བཅས་འཇོམས། 白花草鳥。

生於高山草地的一支蒿。花白色，全株皆可入

藥。葉莖及花三者別稱外持，地下莖別稱內持，

種子及芽別稱密持。功能治瘟疫、熱毒、喉蛾、

疔毒等。(3)དབང་ལག་ 佛手參。俗名鐵腳板。

(4)མེས་པ། 識，能取。

འཇིན་པའི་ཆ། ལུས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ཅིག་ 能取脈。